

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De fato

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ὅτι τῆς ἑοικέντων βέλυσον καὶ θεοφιλέστατον γένος ἠλθ-
 ῥήρωσι τὴν Ἑλλάδα, μέγρι μὲν οὖν εἶ) πούτων θεατῆς· ὡς
 ἡ ἀσπρέφειν ἐμελλεν, ἐν πρυπὶ γυέσται κακῶ Διὰ Φό-
 βον, γινώσκαι γὰρ ἴνα λαβομένη αὐτῆ, θαυμαστὴν τὸ εἶ-
 δος καὶ τὸ μέγεθος, Διὸς δὲ (εἶπεν) οὐκ ὅπως ἕκαστα μάλ-
 λον μνημοσύνης, καὶ ἰσχυροῦ, ὡς παρ' οἱ ζωνεῖται, Διὰ
 πύρον παρ' ἄλλῃ, ἐτέραν ἢ καλύφει· αὐτὸν δὲ ὡς παρ' ἑσπέρῳ
 σύριγος ὀξείης ἀπαδέντα πινύματι νεανικῶ σφόδρα καὶ
 βιάσῃ, τὰ σώματα παρ' ἑσπεσίν, καὶ ἀναβλέψαι σχεδὸν ἀπὸ
 αὐτῆ τῆ μνήμης.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Περὶ εἰμῶντος.

Απὸ τῆς εἰμῶντος δοκίμῳτα ἡμῖν,
 ὡς οἶόν τε σαφῶς καὶ σωτῆρος πειρά-
 σμα ὀπιτεῖλαι σοὶ φίλτατε Γείσων ἐ-
 παιδὴ σὺ τῶ ποτ' ἔξωσας, οὐκ ἀγνοῶν ἡ
 ἔγω παρ' οἱ γράφειν ἀναβλέψαι, παρ' ἑ-
 σπέρῳ πίνω ἴασι ὅτι εἰμῶντος διχῶς καὶ
 λέγεται καὶ νοεῖται. ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐνέργεια, ἡ δὲ οὐσία.
 παρ' οἱ μὲν οὖν ἐνέργεια τύπων ἑσπερῳ Πλάτων,
 ἐν τε παρ' Φαίδρω λέγων, Θεσμός τε ἀδραστείας ὅδε, ἡ τις αὐ-
 ψυχὴ καὶ ξυνοπαδὸς ἡμομένη ἐν τε παρ' Τιμῳ, νόμοι οὐκ
 ὄπι τῆ τῆ πρυπὶ φύσει ὁ θεὸς εἶπε τῆς ἀθανάτοις ψυχῆς·
 ἐν δὲ τῆ πολιτεία, Ἀνάγκης θυγάτηρ Κόρης Λαχέσεως λό-
 γον φησὶν εἶ) τὴν εἰμῶντος, οὐ ταρακῶς ἀλλὰ θεολογι-
 κῶς τὸ ἀρέσκον αὐτῶ ἀποφανόμενος. εἰ δὲ κρινοτέρῳ ἐθέλοι
 ἡς ταῦτα μεταλαβὼν ἑσπερῳ, ὡς μὲν ἐν Φαίδρω,
 λέγειτ' αὐτὴ εἰμῶντος, λόγος θεὸς ἀσπέρῳ δι' αἰτίαν
 ἀνεμῶντος ὡς δὲ ἐν παρ' Τιμῳ, νόμος ἀχέλουτος τῆ τῆ
 πρυπὶ φύσει, καθ' ὃν διεξάγεται τὰ γινόμενα. τῆτο γὰρ ἡ Λά-
 χεις ἐργάζεται, ἡ τῆς Ἀνάγκης ἀληθῶς θυγάτηρ, ὡς καὶ
 παρ' ἑσπερῳ παρελάβομεν, καὶ ἕτερον ἐπὶ μᾶλλον εἰσόμεθα
 ἐν τοῖς κατ' ἑσπερῳ λόγοις. ἡ δὲ μὲν οὖν ἡ κατ' ἐνέργεια εἰ-
 μῶντος τῆ κατ' οὐσία εἰοικεν εἶ) σύμπασα ἡ τῆ κόσμος ψυ-
 χὴ τριχῆ Διὰ νεμηθεῖσα, εἰς τε τὴν ἀπλαιτῆ μοῖραν, καὶ εἰς
 τὴν πλατῶναι νομίζομεν, καὶ τριτὴν εἰς τὴν ἑσπερῳ
 εἰς τὴν τὴν γλῶσσαν ἀρχουσαι· ὡς ἡ μὲν αἰωπάτω,
 Κλωθῶ παρ' ἑσπερῳ ῥέεται ἡ δὲ μετ' αὐτῶν, Ἀτροπος ἡ κατὰ
 τὰ τὰ δὲ αὐτῶν, Λαχέσις, δεχομένη μὲν τὰς ἐσπερῳ τῆ ἀδελ-
 φῶν ἐνέργειας, συμπλέκοντα ἡ δὲ διδοῦσα ταῦτα εἰς τὰ
 ἑσπερῳ αὐτῆς τεταγμένα τὰ ὀπιτεῖται. διδάμει μὲν οὖν εἰρη-
 ται ὀποῖα γὰρ λέγεται παρ' οἱ κατ' οὐσίαν εἰμῶντος.
 καὶ γὰρ ἡ πῆς ἐστὶ, καὶ πόση τις, καὶ ὀποῖα, καὶ ὀπως τέτακται, καὶ
 ὀπως ἔχει αὐτῆ τε παρ' οἱ αὐτῶν καὶ δὲ καὶ παρ' οἱ ἡμῶν, ὡς
 ἐν ὀπιτεῖται εἰρηται· τὰ δὲ καθ' ἕκαστα παρ' οἱ πούτων, ὀποτερος
 μῦθος ὀ τῆ πολιτεία μετεῖως ἀνίπτεται, καὶ ἡμῶν εἰς
 διδάμει σοὶ ταῦτα ἐπειράθημεν ἐξηγήσασθαι. πάλιν γε
 μὲν τ' καὶ ἐνέργεια εἰμαρμένη ἀναβλέψαι λέγομεν πε-
 εἰ γὰρ ταῦτα τὰ πολλὰ ζητήματα φυσικὰ τε καὶ ἡθικὰ καὶ
 ἀελεκτικὰ τυγχάνοντα. τίς μὲν ἐν ἐστὶν, ὀπιτεῖται ἀφῶνται ὀποῖα δὲ ἐστὶν, ἐξῆς ῥητέον, εἰ καὶ πολλοῖς ἀπῶν φάινε).

A quod subditorum optimam piissimamque gen-
 tem Græcos liberasset. Atque hæcenus fuit spe-
 ctator. Reversurus autem præ metu in extremum
 mali venit. quædam enim mulier mirabili forma
 ac magnitudine eum arripiens, Huc ait, ades, vt
 singula rectius memoria complectaris, & bacil-
 lum quoddam, quali pictores vtuntur, candens
 ingessit. alia autem prohibuit. Ipse autem tan-
 quam à fistula subito vento vehementi impulsus
 in corpus incidit, & oculos aperuit, tantum non
 iam in sepulcrum conditus.

B

PLUTARCHI,

de Fato libellus.

NOSTRAM de fato senten-
 tiam qua fieri potuit perspi-
 cuitate ac breuitate conscri-
 ptam, ad te mitto, carissime
 Piso: quando ita tu flagitasti,
 non ignarus quam caute me
 adscribendum conferam. Pri-
 mum hoc scito, Fatum dupliciter & dici & intelli-
 gi: vel vt actionem (sic enim energiam Græcorum
 liceat interpretari) vel vt substantiam siue natu-
 ram. Actionem in Phædro adumbravit Plato, sic
 scribens: Lexque hæc est Adrasteæ, vt quæcun-
 que anima deo comes, &c. Et in Timæo: Leges,
 quas de natura Vniuersi deus sanxit animis im-
 mortalibus. Et in Republica, Fatum ait esse ora-
 tionem virginis Lachesis, quæ Necessitatis sit fi-
 lia, non tragice, sed theologice suam opinionem
 enunciens. Quod si quis hæc velit magis vulgari-
 bus verbis exprimi: dicamus in Phædro Fatum
 describi, vt sit diuina oratio, quam transiri sit ne-
 fas, & quæ à causa pendeat nulli impedimen-
 to obnoxia. in Timæo, Legem appellari comi-
 tem naturæ Vniuersi, secundum quam omnia
 quæ fiunt transigantur. hoc enim efficit Lache-
 sis, vere Necessitatis filia, vt & ante commemo-
 rauimus, & postea progressu disputationis plen-
 ius aperietur. At Fatum quod substantia sit, est
 (vt apparet) vniuersa mundi anima, in tres partes
 quasi distributa: scilicet in portionem inerran-
 tem, in eam quæ errare siue vagari putatur, & in
 eam quæ infra cælum circa terram versatur. ha-
 rum suprema Clotho appellatur, proxima Atro-
 pos, infima Lachesis, quæ sororum suarum coele-
 stes actiones excipiens connectit, & in terrestria,
 quibus præfecta est, didit. Quid, quotuplex, &
 quale sit Fatum, quod substantia censetur, quis e-
 ius ordo, quis ad se inuicem, quis ad nos respe-
 ctus, compendio diximus. singula autem alia in
 Repub. fabula mediocriter suo inuolucro in-
 nuit: & nos pro virili conati sumus tibi ea enar-
 rare. Nobis ad Fatum quod in actione sit refe-
 renda est oratio. nam de hoc sunt illæ tam mul-
 tæ naturalium, moralium, & ad dialecticam perti-
 nentium rerum quæstiones. Satis definitum est,
 quid sit hoc Fatum. Dicendum ergo deinceps, qua-
 le sit: quanquam hoc multis videtur absurdum.

F

Fatum n. cum suo orbe omnia que infinita ex infinito in infinitum fiunt, cōplectatur, infinitum ipsum nō est, sed finitum. Nā neq; lex, neq; oratio, neq; diuinū quicquam infinitum esse potest. Idq; rectius percipies, quod dixi, si consideres totā conuersionē, & vniuersum tēpus, quando octo orbiū (vt ait Timæus) inter se finib. continuis coniunctæ celeritates ad caput redeunt, dimensa circulo eiusdē & eodē semper modo moti orbis. Hac enim ratione, quæ definita est & animo cernitur, omnia quæ in cœlo & in terra sunt, necessatio ex hoc primordio efficiuntur, stabuntq; cum ad idē redierit principium, & eodēvt ante facta erant modo reddentur. Itaq; solus cœli habitus & erga se, & erga terrā ac terrena omnia ita est cōstitutus, vt longis tēporū circuituionibus omnia reuoluantur atq; reuertantur: eaq; est rerum necessitas, vt illū omnes deinceps suo ordine causæ comitetur. Atq; hoc nūc euidentiæ gratia in nostris rebus intellige, non sine efficacitate cœlestiū (vt pote quæ omnium rerum causæ sunt) vel me nunc scribere isthæc, vel te quidquid agis, eo modo agere quo agis. Rursū itaq; cum eadē redibit causa, ii ipsi nos eadē ista eodemq; modo agemus. idemq; de omnibus hominibus & omnibus aliis rebus accipe, omnia vt sunt, vnica Vniuersi conuersione in eundē statum restitutū iri. Manifestum ergo iam est quod diximus, Fatū quodammodo infinitum, nō esse tamē infinitum; mediocriterq; potuit perspici esse circum quendā. Vt enim motus est circularis, & circulus temporis eum metientis: ita ratio etiam eorum quæ circulo fiunt, est pro circulo habenda. Fere id quoq; liquet, qualis res sit Fatum, id tamē nondū explicatum est singulatim. Quale ergo est ipsa sui forma? Est, quantum conici potest, similis ciuili legi. Primum enim si nō omnia, tamen pleraque conditione certa mandat. deinde quidem vniuerse suapotentia omnia complectitur, quæ ad ciuitatem pertinent. quorum vtrunque quale sit, agedum consideremus. Suo ordine ciuilis lex de eo qui rem fortiter gesserit, & de eo qui ordinem deseruerit, verba facit, eodemque modo etiam de aliis: non tamen de certis personis, sed quæ vniuersa sunt, ea principe loco, consequenter ea quæ sub iis continentur, proponit. Itaque legibus dicemus esse præceptum, vt iste vel iste ob rem præclare gestam honore afficiatur, alius ob desertam aciem puniatur: scilicet quia lex facultate, & non expressis quidem verbis, sed tamen ita vt istos ea comprehendant, de iis sanxerit. sicut medicorum quoque & corpora exercentium leges, singularia in vniuersalibus potestate inclusa proponunt. Ita naturæ etiam lex vniuersalia primarie ac præcipue, consequenter singularia instituit: vt ista fatalia sint quodammodo, hæc eorum fatis omnia adhereant, suntq; (vt sit dicam) confatalia. Sed fortassis eorum aliquis qui isthæc nimis accurate examinant, subtiliusque rimantur, contra dixerit fato præcipue singularia, propter hæc vniuersalia demum tanquam confatalia destinari, quæ horum gratia sunt: præcedit enim id propter quod reliqua sunt, & posteriora sunt quæ alterius gratia sunt iis propter quæ sunt. Verum de hoc a libi agetur. non omnia autem simpliciter atque expresse fato contineri, sed tantum vniuersalia, id in præsentia dictum & ad sequentes & ad præcedentes nostræ disputationis partes congruit.

A ἀπειρών γὰρ ἔξ ἀπειρου, καὶ εἰς ἀπειρον τῷ γινόμενῳ, τὰ πρῶτα ἀειβαλοῦσα ἐν κύκλῳ ἢ εἰς ἄλλο, ὅτι ἀπειρος ἄλλα πεπερασμένη ἐστίν. οὐτε γὰρ νόμος, οὐτε λόγος, οὐτε τι θεῖον ἀπειρον ἀνείη. ἐπὶ δὲ αὐτῶν τῶν ἀπειρῶν τὸ λεγόμενον, νοήσας πῶς τε ὅλιον ἀειόδον, καὶ τὸν σύμπεδον χροῖον, ὅταν τῷ ὀκτώ ἀειόδον (ὡς φησὶν ὁ Τίμαχος) τὰ περὶ ἀλλήλα συμπαρήντα τὰ χροῖα καὶ κεφαλῶν, τὰ τῶν τε καὶ ὁμοίως ἴοντος διὰ μετρηθέντα κύκλῳ. ἐπὶ γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ ὡρισμένῳ τε ὄντι καὶ θεωρημένῳ πρῶτα ὅσα τε κατ' οὐρανὸν, ἅτ' ἐπὶ πῶς γὰρ ἔξ ἀνάγκης αὐτῶν συνίσταται, πάλιν μὲν εἰς τὸ αὐτὸ καταστῆσεται, πάλιν δὲ ἔξ ἀρχῆς ὅσα καί τε, τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. μόνη γὰρ ἢ κατ' οὐρανὸν σχέσις, αὐτῆ τε πρὸς ἑαυτῶν καί τε πρῶτα τετραγώνη πρὸς τε πῶς γὰρ καὶ πρὸς τὰ ἐπίγεια πρῶτα, διὰ μακρῶν ἀειόδων πάλιν ἐποδοθήσεται ποτέ. αἱ τε μετ' αὐτῶν ἐφέξῃς καὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων ἐχομένως παρέχονται, ἐκάστη τὰ αὐτῆς ἔξ ἀνάγκης φέρεται. ἔγωγε πρὸς τὸ σαφές τῷ ἀεὶ ἡμᾶς νῦν ὄντων, ὅτι ἔσονται αὐτῶν ἔσονται, ὡς πρῶτως αἰπῶν ὄντων, καὶ τὸ ἐμὲ γράφειν νῦν ἴσασθε, καὶ ὡδὲ σέ τε πρῶτον αἰπῶν ὅπως τυγχάνεις πρῶτον. πάλιν τοίνυν ἐπειδὴ ἢ αὐτῆ ἀφίκεται αἰπῶν, τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως, οἱ αὐτοὶ γινόμενοι ἀειόδοι. ἔγωγε καὶ πρῶτες ἀειόδοι, καὶ τὰ γε ἐξῆς καὶ πῶς ἐξῆς αἰτίαι γίνονται καὶ παραχθῆσεται, καὶ πρῶτα ὅσα καί τε, καὶ μίαν τῶν ὀλίγων ἀειόδων καὶ κατ' ἐκάστην τῶν ὀλίγων ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. φανερόν τοίνυν ἦδη ὅτι ἐφαρμυτῶν εἰς ἄλλο, ἀπειρον τρέπον ἵνα οὐσαν, μὴ ἀπειρον εἶη, καὶ τὸ γε ῥητέον ὅτι κύκλος ἵς ἐστὶ, μετεῖως που κατὰ τῶν. ὡς γὰρ καὶ ἢ τῶν κύκλων κινήσεις, ὅτε ταύτων ἀειόμετρῶν χροῖα κύκλος πῶς ἐστίν, ἔγωγε καὶ τῶν κύκλων γινόμενων ὁ λόγος, κύκλος αὐτομαθεῖν σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τῶν

D δηλοῖ ὅποιόν τι τυγχάνει καὶ εἰς ἄλλο πλὴν οὐχ ἢ καὶ καί τε μέρος, οὐδὲ ἢ κατ' ἐκάστα, ποῖα πῶς οὖν καὶ ἢ κατ' αὐτὸ δὲ τὸ εἶδος τῶν λόγων. ἐστὶ τοίνυν, ὡς αὐτῶν εἰκόσασθαι, οἷος ὁ πολιτικὸς νόμος, πρῶτον μὲν τὰ πλείστα, εἰ καὶ μὴ πρῶτα, ἔξ ὑποθέσεως πρῶτα τῆς, ἔπειτα μὲν κατόλου τὰ πόλει πρῶτα εἰς διδάμει ἀειλαμβάσει. πάλιν δὲ τούτων ἐκάτερον ὅποιόν τι ἐστὶ σκεπτόμενον. ἀκροῦθως τοίνυν ὁ πολιτικὸς νόμος ἀεὶ τε ἀριστεῖος καὶ λειποτάκτου ἀειλέγεται, καὶ ἀεὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. ἀλλ' οὐ ἀεὶ τῶνδε, ἢ τῶνδε νομιμῶν ἐστίν, ἀλλὰ τὰ μὲν κατόλου, πρῶτον μὲν τὰ δὲ

E ὑποτίθησθαι τούτων, ἐποδοθῆσθαι. καὶ γὰρ τὸ ἡμῶν ποῖδὲ ἵνα ἢ εἰσευκῆτα, καὶ τὸ χροῖον τῶνδε ἵνα λειποτακτῆσθαι, νόμιμον αὐτῶν φησὶν, ὡς διδάμει καὶ ἀεὶ τούτων ἀειταγμένως τῶν νόμων. οἱ ἔσονται οἱ ἀπειρῶν καὶ ὁ γυμναστικὸς ὡς εἰπεῖν νόμος, διδάμει τὰ κατ' ἐκάστα πῶς ὅλοις συμπαρῆλαμβάσει. ἔγωγε καὶ ὅτι τῆς φύσεως νόμος τὰ μὲν κατόλου, πρῶτον μὲν τὰ κατ' ἐκάστα, ἐποδοθῆσθαι. ἐστὶ τε εἰς ἄλλο ἀειπὸν ἵνα καὶ τὰ αὐτὰ πρῶτα ἐκείνοις συνήμῶν. ἴσασθε δὲ αὐτῶν τῶν ἀγῶν ἀειβολογμένων τὰ τοιαῦτα, καὶ ποιῶν τῶν φάσιν πρῶτον μὲν αὐτῶν τεταχθῆναι τὰ κατ' ἐκάστα ἐν τε τούτων ἐνεκα, καὶ τὸ κατόλου. πρῶτον γὰρ τῶν ἐνεκα σὲ τὸ ἔνεκα. ἀλλὰ ἀεὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις σκεπτόμενον. ὅτι δὲ οὐ πρῶτα καθαρῶς ὁδὸν ἀειρήνῳ ἢ εἰς ἄλλο ἀειλέγει, ἀλλ' ὅσα κατόλου, τούτων δὲ ἐν ὧν παρὸν ῥητέον, πρῶτον τε τὸν ἐξῆς λόγον, καὶ τὸν ὀλίγον ἐμπερασέν, χροῖον ἔχει.

ὁ μὲν γὰρ ὡς εἰρημῶν εἰκαῖον τῆς θεῆς φρονήσει, ἐν ταύτῃ καὶ ἄλλοι
 μάλλον θεωρεῖται. τοιοῦτος καὶ ὁ θεῖος νόμος. ὁ μὲν τινα πο-
 λιτικῆς, τὸ δὲ ἄπειρον ἐν τῷ κατ' ἕκαστα. μὲν δὲ ταῦτα, οἷον
 μὲν ὅστις ἐξ ὑποθέσεως, ὅτι δὲ τοιοῦτον καὶ ἡ εἰρημῶν, οἰε-
 ῶν. δὲ ὑποθέσεως δὲ ἔφαρμεν τὸ μὴ κατ' ἑαυτὸ πῆρμῶν,
 ἀλλὰ πρὸς ἑτέρῳ ἢ ὡς ἀληθῶς ὑποτεθῆναι, ὅποσα ἀκρ-
 λαθῆαι σημαίνει. θεσμός τε Ἀδραστείας ὁ δὲ ἢ πρὸς ψυχῆ
 σωσπαδὸς ἡγομένη κατ' ἰδίαν τῆς ἀληθῶς μετρητῆς ἐτε-
 ρας παρ' ἑδου, εἴ) ἀπήμονα καὶ αἰ διώνηται τοῦ ποιεῖν, ἀ-
 βλαστῆ) εἴ). τοιοῦτον μὲν δὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἅμα καὶ κα-
 ῖος. ὅτι ἢ καὶ ἡ εἰρημῶν τοιοῦτον τυγχάνει ὄν, ἐκ τῆς
 οὐσίας αὐτῆς, καὶ ἐκ τῆς θεωρητικῆς δὴλον. εἰρημῶν τε
 γὰρ θεωρεῖται ὡς αἰ εἰρημῶν ἡς. θεσμός δὲ καὶ νόμος
 ὑποθέσει, τὰ τὰ ἀκράτητα πρὸς ἡγομένης πολιτικῆς ἀγα-
 τετάχθαι. ἐξῆς ἢ σκεπτικῶν καὶ αἰ τὸ πρὸς τι, πῶς μὲν πρὸς
 πῶν θεωροῖται ἡ εἰρημῶν ἡς, πῶς ἢ πρὸς πῶν τύχῃ, καὶ
 τὸ γὰρ ἐφ' ἡμῖν, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ὅσα ποιαῦτα. πρὸς δὲ
 τούτῳ διωρεῖται, πῆρμῶν ἀληθῆς, πῆρμῶν ἢ ἢ ἢ τὸ πρῶτα κατ'
 εἰρημῶν. εἰ μὲν οὖν τὸ ἐν τῇ εἰρημῶν πρῶτα παρ' ἑχέ-
 σται δὴλον, συγχωρητικῶν εἴ) ἀληθῆς εἴτε ὅσα παρ' ἡμῶν
 πρὸς, εἴτε παρ' ἡμῶν ἀπῆμονα, εἴτε κατ' ἑαυτὸν ἡγομένη βε-
 λεται πρὸς τῆ εἰρημῶν πῆρμῶν, καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ
 παρ' ἡμῶν συγκεχωρητικῶν εἰ δὲ, ὅσα καὶ μάλλον ἐμφάνει, τὸ κατ'
 εἰρημῶν ἡς ἀπῆμονα, ἀλλ' αὐτὸ μὲν τὸ ἐπόμενον αὐτῶν
 σημαίνει, οὐ πρῶτα ρητέον κατ' εἰρημῶν, οὐδὲ εἰ κατ' εἰ-
 μαρμῶν πρῶτα. ὅσα γὰρ νόμιμα, ὅσα καὶ νόμον πρῶτα
 ὅποσα παρ' ἡμῶν ὄνομος. καὶ γὰρ θεωρητικῶν, καὶ λειπο-
 ταξίαν, καὶ μοιχείαν, καὶ πολλὰ ἑτέρα ποιαῦτα παρ' ἡμῶν
 βαίει, ὡς ὅσα ἐν αὐτῆς εἴποι νόμιμον. ὅποτε ὅσα τὸ δριφεύ-
 σαι, ἢ τυραννοκοποιῆσαι, ἢ ἢ ἄλλο καπορθῶσαι, φάμεν αἰ ἑ-
 γωνόμιμον. ὁ μὲν γὰρ δὲ νόμιμον, πρὸς ταῦτα νόμου ὅσα
 τὸ δὲ εἴ) ὅνομος πρὸς ταῦτα, πῶς ὅσα αἰ ἀπειροῖεν καὶ πα-
 ρανομοῖεν οἱ γὰρ μὴ δριφεύοντες, καὶ τυραννοκοποιῶντες, καὶ
 ἴσοι τὰ ποιαῦτα μὴ καπορθῶσι; ἢ πῶς εἰ παρ' ἡμῶν οἴδε, οὐ
 δίχα καὶ ἡμῶν πρὸς τοιοῦτος; εἴ γὰρ μὲν ταῦτα λόγον ὅσα
 ἔχει, μόνον ρητέον νομιμά τε καὶ καὶ νόμον τὰ ὑπο τῶ νόμου
 ὅσα δὲ τὰ ὅσα πρὸς ὅσα πρὸς ἡμῶν μόνον ἢ εἰρημῶν
 καὶ κατ' εἰρημῶν, τὰ ἀκράτητα πρὸς ἐν τῇ θεῆς ἀγα-
 τεταί θεωρητικῶν. ὡς τε πρῶτα μὲν τὰ ἡγομένη ἢ εἰ-
 μαρμῶν παρ' ἡμῶν, πολλὰ ἢ τῶν ἐν αὐτῆς, καὶ σχεδὸν ὅσα
 θεωρητικῶν, ὅσα ὀρθολογῶν κατ' εἰρημῶν. τούτων ἢ οὐ-
 πῶς ἐχόντων, ἐξῆς ρητέον ὡς τὸ γὰρ ἐφ' ἡμῖν καὶ ἡ τύχη, τὸ, τε
 διωρεῖται καὶ τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ τὰ τούτων συνηθῆ ταχέ-
 τα ἐν πρὸς θεωρητικῶν, ταῦτα τε ὅσα αἰ, καὶ τῶν εἰ-
 μαρμῶν ὅσα. ἢ μὲν γὰρ εἰρημῶν πρῶτα παρ' ἡμῶν, κατ'
 παρ' ἡμῶν τὰ δὲ ἐκ ἐξ ἀνάγκης ἡγομένη, ἀλλ' ἕκαστον αὐ-
 τῶν, εἴ) καὶ πρὸς εἴ). πρὸς τὸ διωρεῖται, ὡς ἡμῶν πρὸς
 φεσά) αἰ τῶ ἐνδεχόμενον τὸ ἐνδεχόμενον, ὡς ὅσα τῶ ἐφ' ἡμῖν
 πρὸς παρ' ἡμῶν, ὡς κῆρον ἡγομένη ὡς ἐνδεχο-
 μένα. ἢ τῶν παρεμπιπτόν τῶ ἐφ' ἡμῖν ἡγομένη τῶ ἐφ' ἡμῶν
 ῥοπήν τῶ ἐνδεχόμενον. μάθῃς δὲ αἰ τὸ λεγόμενον σαφῶς ἐν-
 νοήσας ὡς τὸ ἡγομένη ἀπῆμον καὶ ἡ ἡμῶν αὐτῆ, ἢ δίχα διωρε-
 ita comparatum est, ut possibile tanquam genus contingenti sit prius: contingens veluti materia subiiciatur iis
 quæ in nostra sunt potestate, & nostrum arbitrium quasi dominium exerceat in contingentia. At fortuna iis
 quæ in nostra sunt potestate incidit, ob libera in vtramq; partem euentus momenta contingentia sese ingerit.
 Atq; id quod dixi, palam intelliges, si hoc cõsideres, omne id quod oritur, ipsumq; adeo ortu non esse absq; facul-

A Quod enim definitum est, id diuinæ conuenit p-
 uidentia: & vero in vniuersali cõspicitur. talis ergo
 est & diuina lex, & ciuilib: in singulatib. infinitas
 locū habet. Videamus nunc quid sit cum condi-
 tione poni, quod ex hypothesi Græcis dicitur: & ta-
 le esse fatum monuimus. Poni ergo certa quadam
 conditione dicitur, quod non per se vel absolute,
 sed ad aliud relatum, eo posito ponitur ipsum, atq;
 hac ratione iudicatur, hoc illius esse consequens.
 Atq; talis est Adrasteæ sanctio. Quicunq; animus
 Dei comes fact' aliquid veri perspexerit, is vsq; ad
 alteram circuitionē à supplicio sit immunis: & si
 possit perpetuo id facere, perpetuo sit illæsus. Hoc
 & vniuerse dictum est, & cum conditione. Ipsum
 autem fatum tale esse, è natura eius, & appellatio-
 ne constat. Hæmarmene etiam dicitur, quasi nexa
 & conferta: & sanctio est ac lex, quia ciuili modo
 constitutum habet quid ex factis consequatur.
 Deinceps consideremus ea quæ ad mutuam re-
 lationem seu affectionem attinent: id est, quo pa-
 cto Fatum cum Prouidentia, cum Fortuna, cum
 eo quod in nostra est potestate, cum contingen-
 tia comparetur atque componatur: addendum-
 que est, quatenus verum sit, quatenus falsum, O-
 mnia fato fieri. Hæc ergo enunciatio, si quidem id
 notat, Fato omnia contineri, prorsus est conce-
 denda. siue quis de rebus humanis & terrestribus,
 siue de cœlestibus velit intelligi. atque hoc in
 præsentia, quod ad nostram attinet disputatiõnē,
 concessum esto. Sin quod multo magis illa vox
 præ se fert, Fatum non omnia, sed illud potissi-
 mum significat, quod Fati est consequens: non di-
 cendum est omnia fieri secundum fatum, ne si
 comprehenderentur quidem fato. Non enim le-
 gitima sunt, neque iuxta leges fiunt omnia, quæ
 legibus continentur. Nam & prodicionem, & or-
 dinis desertionem, & adulterium aliaq; id genus
 multa leges cõplectuntur: quæ legitima esse nemo
 dixerit. & ego ne rem quidem egregie gerere, aut
 tyrannum interficere, aut tale aliquid dicturus
 sim esse legitimum. Quod enim legitimum est, le-
 gis est mandatum. At si ista leges iuberent, quo-
 modo non contumaces ac legibus aduersi iudi-
 carentur ii, qui nullum præclarum edunt facinus,
 qui non cædunt tyrannos, qui nihil id genus re-
 rum gerunt? aut si hi nihil cõtra leges delinquant,
 cur non iustum est illos alteros puniri? Proinde
 cum his nulla faueat ratio, ista tantum dicemus le-
 gitima esse, & secundum leges fieri, quæ legibus
 sunt expressa, quocunq; alias modo acta sint. Eo-
 demq; iure illa tantum fatalia censebimus, & fato
 fieri dicemus, quæ consequuntur causas in diuina
 dispositione causarum antegressas. Hinc conclu-
 ditur, omnia quæcunq; fiunt, fato contineri: mul-
 ta autem, atq; adeo pleraq; antecedentibus causis
 effecta, non recte fato addici. His ita cõstitutis, por-
 ro dicendum est, quomodo potestas in rebus & a-
 ctionib. nostra, fortuna, possibile, & contingēs, &
 quæ alia his cognata in antegredientib. ponuntur
 causis, constare constante fato possint. Etenim Fa-
 tum omnia continet, sicut etiam videtur. neq; ta-
 men propterea omnia necessariõ euenient, sed v-
 numquodq; pro suæ naturæ modo. Natura porro
 contingens veluti materia subiiciatur iis
 quæ in nostra sunt potestate, & nostrum arbitrium quasi dominium exerceat in contingentia. At fortuna iis
 quæ in nostra sunt potestate incidit, ob libera in vtramq; partem euentus momenta contingentia sese ingerit.
 Atq; id quod dixi, palam intelliges, si hoc cõsideres, omne id quod oritur, ipsumq; adeo ortu non esse absq; facul-

tate: facultatē nō absq; substantia. Tum si neq; ortus, neq; id q; oritur, absq; facultate esse potest: ista autem circa hominem sunt, homo substantia est: præterea autem facultas (quam potentiā vsurpāt) medio loco est inter substantiā quæ potest, & inter motum quo res fit (generationē vocant: ipsūq; effectū, quorum vtrumq; est de possibilitium genere. fit, vt cum hæc sint tria, facultas, id quod agere potest, & id quod fieri potest: id quod vim habet agendi, facultatem antecedit, hæc possibili fit prior. Atq; sic existimo quid possibile sit, explicatū esse satis perspicue. Rudi autē Minerua possibile diuidas licet, in id quod vsitatius sic dicitur, quia facultatē habet ad fiendū: & in id quod magis proprie ita appellatur, quia nihil foris est quod impedire possit quo minus fiat. Nam possibilitiū quædā nunquam possunt prohiberi: vt ortus occasusq; celestium corporum, & id genus alia quædam possunt prohiberi, vt pleraq; humana, multa eorum etiam quæ in sublimi fiunt. Ac prioris quidem generis quæ sunt, necessaria nominantur, quia necessario fiūt. posterioris contingentia, quia contingere potest, vt in diuersam partem eueniant. Sic etiam distinguere licet. Necessarium tale fas seu possibile est, cui opponatur nefas seu impossibile. contingens tale possibile, cuius etiā contrariū sit possibile. Nā Solem occidere cum necessarium est, tum possibile: quod autē ei aduersatur, Solem non occidere, id impossibile est. occidente Sole imbrē fieri, contingens est, & possibile: itidemq; contingens & possibile Sole obeunte non delabi imbrem. Rursum eorū quæ contingentia diximus, alia plerumq;, alia raro, quædā æqualibus in vtramq; partem momenti & vtrum fors tulerit fiunt. Quorum hoc sibi inuicem opponi satis est manifestum: sicut & quod plerumq;, & quod raro fit, inter se pugnant. quæ duo maxime in rebus naturalibus: quod æqualia vtroque momenta habet, in nostris locum habet actionibus. Nam quod sub ortum canicula æstus est, plerumque contingit: raro, quod frigus. deambulare aut non deambulare possumus, & quæ alia similia nostræ voluntati sunt subiecta, ac in nostra esse potestate, & cōsilio delectuue nostro dicuntur fieri. Generis tamen vox est magis, cum in nostra potestate esse dicimus: cuius duæ sunt species. vna eorum quæ subito animi motu, aut ex ira, vel concupiscentia fiunt: altera, vbi ratiocinatio & deliberatio præcessit: quæ iam consilio & delectu agi dicuntur. Id autem interest inter contingens ac possibile, & id quod in nostra potestate est atq; appetitu nostro incitante fit: quod ratione futuri possibile & contingens dicitur: ratione præsentis temporis, in nostra potestate & secundum appetitum. atq; sic etiam discernere possis. Contingens est quod & ipsum & eius contrarium fieri potest: in nostra potestate, altera iam contingentia pars quam voluntas nostra delegit. Ergo contingentia possibile ordine naturæ antecedit, contingensque eo quod in nostra potestate dicitur prius existere. qualia sint, quæ nominum ratio, quæ adiuncta, fere explicatum iam est. Proinde de Fortuna & casu, & quæ cum his in considerationem veniunt, dicendum est. Est itaque fortuna ex causarum numero. Causæ autem alia per se sunt causæ, alia per accidens. verbi gratia, domus aut nauis causa per se est ars ædificandi vel naues compingendi: per accidens, musica, geometrica & quidquid omnino arti domum nauimve fabricandi siue corporis, siue animi, siue externarū respectu rerum accidit. Vnde perspicuum fit, quod per se est, id vnicū esse & finitum: id quod per accidens, neque vnum esse, & infinitum,

A μεως, η δὲ δυνάμις, ὅτι ἀπὸ οὐσίας. οἷον, ἀπὸ τοῦ εἶτε γένεσις, εἶτε φθίνον, ὅτι ἀπὸ τῆς δυνάμεως. αὐτὴ δὲ πᾶσι ἀπὸ τοῦ εἶτε γένεσις, οὐσία ἢ οἷον ἀπὸ τοῦ εἶτε φθίνον. ἀπὸ τῆς δυνάμεως μεταξὺ οὐσίας, ἢ καὶ οὐσίας δυνάμεων, ἢ δὲ φθίνον, ἢ δὲ γένεσις, ἀμφοτέρωθεν. τριῶν τούτων, δυνάμεως καὶ δυνάμεως καὶ δυνάμεως, δυνάμεως καὶ δυνάμεως καὶ δυνάμεως. σαφὲς μὲν ἐν καὶ οὕτω τὸ δυνάμεως. τύπω δὲ ἀπὸ ἀφοριστικῆς, κρινότερον μὲν, ὅτι δυνάμιν πεφυκὸς γίνεσθαι, κρινότερον δὲ, τὸ αὐτὸ τῆτο, ὅτι οὐκ ἐξ ἑαυτῶν ἔχει πρὸς τὸ γίνεσθαι ἐμποδίων. τὸ δὲ δυνάμιν τὰ μὲν ὅτι ἀπὸ κωλυτικῆς ποτε, ὡς πρὸς τὰ κατὰ οὐρανόθεν, ἀπὸ τῆς καὶ δύσεως καὶ τὰ πύτους, πρὸς τὰ πᾶσι τὰ δὲ, οἷον τὰ κωλυτικῆς ἔστι, ὡς πολλὰ μὲν τῶν ἀπὸ τοῦ εἶτε γένεσις, πολλὰ δὲ καὶ τῶν μεταρσίων. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὰ ὡς ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι, ἀνάγκησιν πρὸς τὰ δὲ πρὸς τὸ αὐτὸν ἔχει δέχεται. εἰδεχόμενα. ἀφοριστικῶν δὲ ἀπὸ τῶν ταῦτα. τὸ μὲν ἀνάγκησιν δυνάμεων, τὸ ἀπὸ κωλυτικῆς ἀδυνάμεων. τὸ δὲ εἰδεχόμενα δυνάμεων, οὐ καὶ τὸ ἀπὸ κωλυτικῆς δυνάμεων. τὸ μὲν γὰρ καταδύναμι τὸν ἥλιον, ἀνάγκησιν τὸ αὐτὸ καὶ δυνάμεων. ἀπὸ κωλυτικῆς ἀδυνάμεων τὸ μὴ καταδύναμι. τὸ δὲ καταδύναμι ἡλίου ὁμοίως γίνεσθαι, καὶ μὴ γίνεσθαι, ἀμφοτέρωθεν δυνάμεως καὶ εἰδεχόμενα. πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδεχόμενων, τὸ μὲν ὡς ἐπιτοπολύ, τὸ δὲ, ὡς ἐπὶ ἔλαττον, τὸ δὲ ὡς ἐπιτοπολύ, καὶ ὅτι οὐκ ἐπιτοπολύ, τὸ δὲ, ὡς ἐπὶ ἔλαττον, τὸ δὲ ὡς ἐπιτοπολύ, καὶ ὅτι οὐκ ἐπιτοπολύ, τὸ δὲ ὡς ἐπιτοπολύ καὶ ἐπὶ ἔλαττον ἀλλήλοισι, καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆ φύσει τὸ πλείστον, ἐφ' ἡμῖν τε τὸ ἐπιτοπολύ. τὸ μὲν γὰρ ὑποκύνα καὶ αἷμα ἢ ψυχὸς ὡς ἐπιτοπολύ, τὸ δὲ ὡς ἐπὶ ἔλαττον, τῆ φύσει ἀμφοτέρωθεν τῶν ταῦτα. τὸ δὲ πρὸς τὴν καὶ μὴ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὡν ἕκαστον ἐπὶ τῆ ἀπὸ τοῦ εἶτε γένεσις ὁρμῆς ὑποκίναται, ὅ δὲ ἐφ' ἡμῖν καὶ κατὰ πρὸς τὰ ἑαυτῶν λέγεται. ἡλικιωτέρων δὲ μάλλον τὸ ἐφ' ἡμῖν. δύο γὰρ εἶδη, τὸ, τε ἐκ πάσης καὶ θυμῶν, ἢ ἐπιθυμίας, τὸ, τε ἐξ ἐπιθυμίας ἢ ἀφροσύνης. ὅ δὲ ἡδὴ κατὰ πρὸς τὰ ἑαυτῶν πᾶσι εἶποι. ἔχει δὲ λόγον μὴ τὸ δυνάμεων καὶ εἰδεχόμενα τῆτο, ὅ δὲ καὶ ὁρμῶν καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶρηται, μὴ τὸ αὐτὸ κατὰ ἀλλο λέγεται. κατὰ μὲν γὰρ τὸ μέλλον, δυνάμεων τε καὶ εἰδεχόμενα κατὰ δὲ τὸ παρὸν, ἐφ' ἡμῖν τε καὶ κατὰ ὁρμῶν. ἀφοριστικῶν δὲ ἀπὸ τῶν. τὸ μὲν εἰδεχόμενα, ὅ δὲ αὐτὸ τε καὶ τὸ ἀπὸ κωλυτικῆς. τὸ δὲ ἐφ' ἡμῖν, τὰ πρὸς τὸ μέλλον τῶν εἰδεχόμενα τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμῶν ἢ τὴν γένεσιν. ὅτι μὲν οὖν τὸ δυνάμεων τὸ εἰδεχόμενα πρὸς τὴ φύσει, τὸ δὲ εἰδεχόμενα τῶν ἐφ' ἡμῖν πρὸς τὴ φύσει, καὶ οἷον αὐτῶν τυγχάνει ὄν ἕκαστον, καὶ πᾶσι ὀνομάζεται, καὶ τὰ γε τὰ ἀπὸ κωλυτικῆς αἰσῶν, σχεδὸν εἶρηται. πρὸς δὲ τῆς τύχης καὶ τῶν αἰσῶν, καὶ εἶπὶ τῶν ταῦτα φερεῖται, νῦν ἡμῖν λεκτέον. αἴτιον μὲν δὲ ἢ τὴ τύχη, τῶν αἰσῶν τὰ μὲν καὶ αὐτὰ, τὰ δὲ τῶν συμβεβηκῶν. οἷον, οἰκίας, ἢ νεῶν, καὶ αὐτὸ μὲν αἴτιον τὸ οἰκοδομικόν, καὶ τὸ ναυπηγικόν. κατὰ συμβεβηκῶν δὲ, τὸ μισθικόν, ἢ γεωμετρικόν, καὶ πᾶσι ὅ, πᾶσι τὰ οἰκοδομικῶν ἢ ναυπηγικῶν εἶδει συμβεβηκῶν, εἶτε κατὰ σῶμα, εἶτε κατὰ ψυχῶν, εἶτε κατὰ τὰ ἐκτός. ὅθεν καὶ δῆλον ὡς τὸ κατὰ αὐτὸ, ὡς οἰσόμενον καὶ ἐν τῶ δὲ κατὰ συμβεβηκῶν, οὐχ ἔντε, καὶ ἀόριστον,

πολλά γὰρ καὶ ἀπειρα τὰ ἐν ὑπάρχει πᾶσι πασι, ἀλλήλων
 ἔχει φέροντα ὁ μὲντοι καὶ συμβεβηκός, ὅταν μὴ μόνον ἐν τοῖς
 ἐνεκα τοῦ γίνηται, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς ἡ προαίρεσις, τότε δὴ καὶ ὁ
 ἀπὸ τύχης παρσαρβύεται. οἷς, ὁ δὲ εἰν χειρίον σκά-
 πλοντα ἵνα φυτεύσῃ, ἢ παθεῖν τι ἢ δραῖσαι τῷ ᾧ ὄρος
 φέρωντα, ἢ διώκοντα, ἢ ἄλλως βαδίζοντα, ἢ αὐτὸ μόνον ἔπι-
 φραφέντα, οὐ τοῦ τοῦ εἰεκα ὁ ἄρ σιωπέσειν, ἀλλ' ἑτέρου πινός
 χέειν. δὲ καὶ ἀπερὸν ἄγρια καὶ ἀδὴλον ἀδερπίνω
 λογισμῶ τῶ τῶ ἀπέδοσαν τῷ παλαγῶν ἔνοι. κατὰ δὲ
 τὸς ἀπὸ Πλάτωνος, ἔπιον ἐπὶ πρῶσι ἵνα αὐτῆς τὰ λόγῳ,
 οὕτως ἀφώρειται ἢ τύχη, αἴτια καὶ συμβεβηκός τῷ ἐνεκα
 τοῦ ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν. ἔπειτα ἡδὴ καὶ ὁ ἀπερὸν ἄγρια
 καὶ ὁ ἀδὴλον ἀδερπίνω λογισμῶ παρσαρβύεται καὶ τοῖ
 γε κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἀπάνιον καὶ τῶ ἄλλω ἐμφαίνεται
 τὰ κατὰ συμβεβηκός. οἷς δὲ ἐστὶ τὸ π, ἢ καὶ μὴ ἐκ τῷ αἰ-
 πρῆθεντων, ἀλλ' ἐκ τε τῷ ἐν τὰ Φαίδωνι γεγραμμένων,
 σαφῆσαι παρσαρβύεται. γέγραπται ὅδε, Οὐδὲ τὰ πρὸ τῆς
 δίκης ἀρα ἐπύθοντο ὄν ἔπον ἐχέμετο; Ναι. Ταῦτα μὲν ἡμῖν
 ἡγχιλέ πῖς καὶ ἐθαυμάζομεν γε, ὅτι πάλαι αὐτῆς ἡμομέ-
 νης, ὑπερὸν φαίνεται ἀποθανῶν. τί ἂν τὸ π Φαίδων; Τύχη
 πῖς αὐτῶ ἔχειρατες σιωπέσει. ἔτυχε γὰρ τῆ παρσαρβύεται τ
 δίκης ἢ ἄρ ἡμῖν ἐφεμμένη τῶ πλοῖς οἷς Δῆλον Αἰθιωαῖοι
 πέμπουσιν. ἐν γὰρ τοῖς τῶ σιωπέσει, ὅτι ἀπὸ τῶ γέροντι ἀ-
 κρουσέον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐκ σιωδρομῆς πινός αἰπῶν ἀ-
 πέσει, ἄλλου πρὸς ἄλλο γέροντος. ὁ μὲν γὰρ ἱερδὲς ἔφεπε ὁ
 πλοῖον ἄλλῃ χέειν, ἀλλ' ἔ σωχεατοῖς οἷς δὲ ἑτέρου κατε-
 ψηφίσαντο αὐτῶ. αὐτὸ ὅ τῶ ἀποδοῖ, τῶ ἄλλω καὶ τοιοῦτο
 ἀπέσει, οἷς καὶ ἐκ προνοίας ἐγέρνει ἢ τοῖ ἀδερπίνου πινός,
 ἢ τῷ ἐπὶ κρείττοιων. καὶ πρὸ μὲν τῆς τύχης ταῦτα ἰχναῖα.
 ὡς σιωφίσασαι ἀνάγκη, ὁ μὲν ἀπὸ αὐτῶ
 παρσαρβύεται καὶ τῶ ἐφ' ἡμῖν παρσαρβύεται ἐλέγη, ὁ δὲ
 αὐτόματον, ὅτι πλεῖον τῆς τύχης. εἰ γὰρ καὶ αὐτῶ πρὸ
 λαβῶν ἔχει, καὶ πολλὰ τῷ ἄλλοτε ἄλλως συμπίπτειν πε-
 φυκῶν. ἐστὶ ὅ καὶ ὄνομα, ὅτι αὐτόματον λέγεται ὁ πεφυ-
 κῶς ἄλλῃ ἐνεκα, ὅταν μὴ ἐκείνο παρσαρβύεται ἐπέφύκει. οἷς
 δοκεῖ ὁ ἄρ κῶνα ψυχῶς. πότε γὰρ ψυχῶς ἐμάτῳ ὁδῶ
 ὁ δὲ ὄλον, ὡς ὁ ἐφ' ἡμῖν μέγρος τῶ ἐνδεχομένης,
 οὕτως ἢ τύχη τῶ αὐτόματου. ἐστὶ ὅ ἐκατέρου ἐκατέρου συμ-
 πλωμα, ὁ μὲν αὐτόματον τῶ ἐνδεχομένης ἢ ὅ τύχη τῶ ἐφ'
 ἡμῖν καὶ τοῦτο οὐχ ἀπῶτος, ἀλλ' ὅτι αὐτῶ καὶ τῶ προαίρε-
 σιν ἢ, ὡς παρσαρβύεται. δὲ καὶ ὁ μὲν αὐτόματον, κρινὸν ἐμ-
 ψυχῶν τε καὶ ἀψυχῶν ἢ ὅ τύχη ἰδῶν ἀδερπίνου, ἢ ὅ παρσαρ-
 βύεται διωαυδίου. τεκμήριον ὅ, ὅτι ὁ ἀτυχεῖν καὶ ἀδαιμ-
 νεῖν, ταῦτα ἐπὶ δὲ ἀζέται. ἢ ὅ ἀδαιμονία, ἀδερπίνου πῖς
 ἢ δὲ ἀδερπίνου πρὸ μόνον καὶ τέλειον ἀδερπίνου. καὶ τὰ
 μὲν ἐν τῶς τῆς εἰμῶν, πιαῦτα, τὸ, τε ἐνδεχομένη καὶ
 διωαυδίου, ἢ τε παρσαρβύεται, καὶ ὁ ἐφ' ἡμῖν ἢ τε τύχη, καὶ ὁ
 αὐτόματον, τὰ τε τῶ ἀκείμῳ αὐτῶς, ὡν καὶ ὁ πᾶσα καὶ
 ὁ ἴσως. ἀ δὴ πᾶσα πρὸ εἰμῶν μὲν ἢ εἰμῶν, ὁδῶν δὲ αὐ-
 τῷ ὅτι καὶ εἰμῶν ἰδῶν ἰδῶν δὲ αὐτῶ καὶ πρὸ προνοίας
 εἰπῶν, ὡς αὐτῶ γε πρὸ εἰμῶν. ἐστὶν οὖν παρσαρ-
 νοία, ἢ μὲν αὐτῶ καὶ παρσαρβύεται, τῶ παρσαρβύεται γὰρ νόσις, εἰτε
 καὶ βούλησις οὐσα, ἀεργῆσι ἀπῶτων, καὶ ἂν παρσαρβύεται ἐ-
 κασα τῷ ἰδῶν ἀπῶτων ἀρίστα τε καὶ κᾶλλιστα κεκέρμη-
 ται. ἢ δὲ δὲ τῶ, δὲ τῶν ἰδῶν τῷ καὶ οὐρανὸν ἰόντων,

A nam vni rei infinita inter se differentia accidere
 possunt. Cæterū q̄ per accidens est in iis, quæ non
 modo finis gratia fiunt, sed et vbi consiliū seu de-
 lectus locū habet, id iam fortunæ appellationē ha-
 bet. vt si quis plantandi causā fodiens, aurū repe-
 riat: aut si quid præter morē tibi eueniat fugienti,
 insequenti, ambulanti, te obuertenti, cuius gratia
 tu istud non susceperis. Propterea veterum non-
 nulli fortunam causam dixerunt esse, quæ huma-
 na prouideri ratione non possit. De Platoniorum
 vero sententia, qui propius ad rei explicationem
 accesserunt, definitur fortuna causa per accidens
 B eorū quæ sine proposito in iis fiunt quæ consilio
 aguntur, adduntq; eam improuissam & ignotam
 humanæ rationi esse. Et quidē iisdem de causis et-
 iam rarum & præter opinionē esse inhærent ei q̄
 per accidens fit. quod quale sit, si non ex disputa-
 tis, saltem ex Platonis verbis liquido intelligi po-
 test. Sic enim scribit in Phædone. Πη. Ergo ne de
 iudicio quidē inaudiuistis, quo modo fuerit pera-
 ctū? Εχ. Imo. nam renunciauit quidam nobis. ac
 mirati sumus, quod dudū eo confecto tam multo
 post sit moriturus. quidnam hoc rei est, cedo Phæ-
 do? Ρη. Fortuna ei, ὁ Echecrates, quæ dā euenit.
 C Pridie enim eius diei, qua iudicatum est, casu pup-
 pis coronata fuit eius nauis, q̄ Athenienses quot-
 annis in Delum mittunt. In his verbis vocabulum
 E V E N I T non significat factum aliquid fuisse, sed
 multo magis concursu quodā causarum obtigisse,
 alio alius gratia facto. Nam sacerdos nauē coro-
 nauit non Socratis, sed alius rei causa. illi autē aliā
 ob causam Socratē damnauerunt. Id ipsum vero
 quod euenit, præter rationem, ac tale euenit, qua-
 le etiā prouidentia vel hominis vel diuina effici po-
 tuisset. Atq; hæc de fortuna sufficiant. * vt simul
 subsistere sit necesse, & quod ab eo deducto nomi-
 ne dicitur. docuimusq; poni ante debere, id in no-
 stra esse potestate. Casus autē latius patet quam for-
 tuna: quando & eam cōplectitur, & multa alia q̄ a
 alias aliter accidere suapte natura possunt. Ipsū no-
 men hoc indicat. Est enim automaton Græcis, q̄
 vltro & à se fit: intelligiturq; casus, cum quod al-
 terius causa fieri solet, fit non propter illā causam.
 quale frigus sub caniculæ ortum esse videtur. non
 enim frustra, neq; * Deniq; sicut quod est in no-
 stra potestate, pars est contingētis: sic fortuna pars
 est casus. vtq; casus contingenti, ita iis quæ in no-
 stra sunt potestate fortuna accidit: non omnib. ta-
 men, sed in quibus consiliū delectusq; adhiben-
 E tur: vti diximus. Proinde casus communis est ani-
 matorum & animæ expertium. fortuna hominis
 est propria, eius qui iam agere possit. Idque hinc
 constat, quod fortunatum esse & felicem esse pro
 eodem habentur. & felicitas est quædam agendi
 dexteritas: hæc autem solius est perfecti hominis.
 Quæ ergo fato comprehenduntur, hæc sunt: con-
 tingens, possibile, delectus, in nostra sitū potestate,
 fortuna, casus, iisq; adiuncta, de quibus est etiam
 fortassis, & petinde quæ omnia continentur qui-
 dem fato, nullum autem eorum fatale est. Restat
 vt de prouidentia etiam dicamus, quomodo hæc
 F fatum complectatur. Est itaq; prouidentia, supre-
 ma quidem & prima, primi Dei intelligentia siue
 maus voluntas benefica erga res omnes, qua pri-
 mum singulæ diuinæ res omnino optime ac pul-
 cerrime sunt ordinatæ. Secunda vero, secun-
 dorum est deorum, qui per cælum ingrediuntur,

qua & mortalium res ordinate fiunt, & singulorū A generum permansio atq; salus procuratur. Tertia non absurde dicitur prouidentia atque procuratio geniorum, qui circa terram collocati humanarum sunt custodes inspectoresq; actionū. Cum ergo triplex spectetur prouidentia, quarum prima præcipue & potissimum sic nominatur: non verear dicere, tamen hoc philosophorum sententiis repugnans videri poterit, omnia fieri fato & prouidentia, non etiam natura. sed quædam fieri secundum prouidentiam, alia quidem secundum aliam, quædam iuxta fatum: & fatum omnino subesse prouidentia, hanc fato nequaquam. loquimur autem hæc de principe & summa. Quod autem fit secundū aliquid, postterius eo est secundum quod fieri dicitur: vt quod secundum legem fit, lege, & quod secundum naturam, natura est postterius. ita & quod fit secundum fatum, fato est recentius. Summa autem prouidentia, omnium est antiquissimum, eo excepto, cuius est siue intelligentia, siue voluntas, siue vtrumq; est autē, vt ante dixi, patris & opificis omnium. Dicamus enim, inquit Timæus, causam, cur Vniuersum hoc machinatus sit autor. Bonus erat: in bonum autē nulla aduersus quicquam aut vlla de re cadit inuidia. Ea itaq; vacuus, voluit omnia sibi quam maxime fieri similia. Hanc de origine mundi sententiā potissimam à prudentibus traditā rectissime amplecteris. Volens enim Deus omnia bona, nihil (quantum omnino fieri posset) malū esse, ita omne id quod cernitur adsumens, non quietē, sed motib. citatū incompositis & vitiosis, in ordinem disposuit: ratus hunc vtiq; confusione meliorē esse. Fas enim neq; fuit neq; est, vt optimus aliquid faceret nisi pulcerrimū. Hæc & quæ sequuntur vsq; ad disputationem de animis humanis, de prima sunt accipienda prouidentia, quæ principio omnia constituerit. Post ita loquitur. Igitur postquam Vniuersum condidisset, animas distribuit æquali cum stellis numero, & cuique suam dedit, ac tanquam in vehicula imposuit, naturamque Vniuersi monstrauit, & leges fati eis dixit. Hæc quis non censeat expresse ac planissime de fato dici, tanquam fundamento quodam & ciuili lege, quæ humanis conueniat animis. cuius etiam causam deinceps explicat. Secundam vero prouidentiam his indicat verbis. Cum vero ita legibus latis omnia constituisset, vt si quid postmodo accideret mali, ipse eius culpa vacaret: alios in Solem, alios in Lunam, alios in alia temporis instrumenta disseminauit. ac post factam sementem iunioribus diis tradidit, vt ij mortalia effingerent corpora, & quod reliquum est animæ humanæ indigens illis apponerent: reliquisq; horum consequentia quæ essent perfectis, præessent, animalq; mortale gubernarent quam fieri omnino posset optime, ne id sibi ipsi mala adscisceret. His enim vocibus, Vt si quid postmodo accideret mali, ipse eius culpa vacaret, luculētissimā fati causam reddidit. Iuniorum porro deorum ordo & ministerium, secundam declarat prouidentiam, videturque simul etiam tertiam attingere: siquidem propterea legibus ita omnia sanxit, vt extra culpam mali esset, quod singulis erat euenturum. Deus autem vitii & maliciæ exfors, neque legibus neque fato opus habebat: sed prouidentia conditoris vnusquisque tractus suas res agit.

καθ' ἑαυτὰ τὰ τεθηκέναι γίνεται τεταγμένως, καὶ ὅσα πρὸς ἀξιο-
 μονίᾳ καὶ σωτηρίᾳ ἐκάστων τῶν ζῴων. τρίτη δὲ αἰεὶ εἰσὶν
 ῥιθίμη πρὸς τὴν αἰσθητικὴν καὶ πρὸς τὴν αἰσθητικὴν τῶν ὄσων αἰεὶ γὰρ δαίμο-
 νες τεταγμένοι τῶν αἰσθητικῶν πρὸς τὴν φύλακίαν τε
 καὶ ἐπιτοκίαν εἰσιν. τρίτης τοίνυν τῆς πρὸς τὴν φύλακίαν πρὸς
 φύλακίαν, κυριώτατα δὲ καὶ μάλιστα τῆς πρὸς τὴν φύλακίαν,
 οὐκ αἰσθητικῶν εἰπεῖν (εἰ καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι πάντα
 τὰ λέγειν δόξα μὲν) ὡς πρῶτα μὲν καὶ εἰς μὲν καὶ κατὰ
 πρὸς τὴν φύλακίαν, οὐ μὲν καὶ κατὰ φύσιν. ἀλλ' ἕνια μὲν κατὰ
 πρὸς τὴν φύλακίαν, καὶ ἄλλα γὰρ καὶ ἄλλω, ἕνια δὲ καὶ εἰς μὲν καὶ
 εἰς μὲν κατὰ φύσιν, ἢ δὲ πρὸς τὴν φύλακίαν καὶ ἢ μὲν εἰ-
 B μὲν κατὰ φύσιν κατὰ φύσιν, ἢ δὲ πρὸς τὴν φύλακίαν οὐδαμῶς καὶ
 εἰς μὲν κατὰ φύσιν. ἔστω δὲ ὁ λόγος τῶν αἰσθητικῶν τῆς πρὸς τὴν φύλακίαν
 καὶ ἀ-
 νομίας. ὁ μὲν κατὰ φύσιν ἐκείνου, καὶ ὁ, πᾶσι καὶ λέ-
 γεται. οἷον κατὰ νόμον, τὸ νόμου, καὶ ὁ κατὰ φύσιν, τὸ φύσεως.
 ἔστω δὲ καὶ ὁ κατὰ φύσιν τῆς εἰς μὲν κατὰ φύσιν νεώτερον αἰεὶ εἶναι.
 ἢ δὲ αἰσθητικῶν πρὸς τὴν φύλακίαν ἀποδείκνυται, πλὴν ὅτι εἰ-
 C σιν εἴτε βούλησις, εἴτε νόσις, εἴτε καὶ ἐκείνου. ἐστὶ δὲ, ὡς πρὸς
 πρὸς εἰρήνην, τὸ πρῶτον παρὰ τὸ τε καὶ δημιουργοῦ. Λέγου-
 μὲν γὰρ δὲ, (φησὶν ὁ Τίμαχος) δι' ἑαυτὴν αἰεὶ αἰεὶ καὶ ὁ
 πᾶν τὸ δὲ ὁ ζῴων ἐξέστησεν. ἀγαθὸς ἑαυτῶν, ἀγαθὸν δὲ ὁ θεὸς
 D ὁ δὲ ποτε αἰεὶ ὁ θεὸς ἐγγίνετο φρόνος. πύτυ δὲ ἐκ τῶν
 ὡν πρῶτα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γνῆσαι τὸ πρῶτον εἰς
 τὰ. τῶν δὲ ἡμέτερος καὶ κόσμου μάλιστα αἰεὶ πρὸς τὸ
 κυριώτατον τὸ πρῶτον ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδέχονται, ὁρθώ-
 τατα ἀποδέχονται αἰ. βουλευτῆς γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πρῶτα,
 Φαῦλον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ φύσιν, ἔστω δὲ πρῶτον ὅτι ὁ θεὸς
 τὸν πρῶτον λαβὼν, ἐχρήσατο ἄλλον, ἀλλὰ κινῆσαν πλημ-
 μελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τὰς αἰεὶ ἡμέτερος ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡ-
 γησάμενος ἐκείνου τὸ πρῶτον ἀμεινον. ἡμεῖς δὲ οὐτ' ἑαυτῶν
 ὅτι τὸν πρῶτον ἀνδρῶν ἄλλο πλὴν ὁ θεὸς ἐκείνου. τῶν δὲ
 E οὐ καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα μέγιστον ψυχῶν αἰσθητικῶν κατὰ
 πρὸς τὴν φύλακίαν νομιστέον πᾶσι τε πρὸς τὴν φύλακίαν καὶ τὰ δὲ ἐ-
 τῶν, ἔστω λεγόμενα, Ζεῦσις δὲ ὁ πᾶν, ἰσαριθμοῖς τοῖς ἀ-
 γροῖς ἔταξε, διείλετο τε ψυχὰς ἐκάστην πρὸς ἐκάστην, καὶ ἐμ-
 βάσας ὡς εἰς ὄχημα, τὸ πρῶτον φύσιν ἐδίδεκε, νόμοις τε τοῖς
 εἰς μὲν κατὰ φύσιν εἰπεῖν αὐταῖς. τῶν δὲ ὅτι οὐκ αἰεὶ ἀφ' ἑαυτῶν
 σαφέστατα οἰηθῆναι πᾶσι εἰς μὲν κατὰ φύσιν δηλοῦν, ὡς πρὸς τὴν
 καὶ πολιτικὴν νομοθεσίαν, ἢ αἰσθητικῶν ψυχῶν πρὸς τὴν φύλακίαν
 σάν; ἢ δὲ καὶ τὸ αἰεὶ ὅτι οὐκ αἰεὶ πρὸς τὴν φύλακίαν πρὸς τὴν φύλακίαν
 ὡς δὲ πᾶσι ἐπισημαίνεται λέγων, ἀφ' ἑαυτῶν νομοθεσίας πρῶτα
 F αἰεὶ, ἵνα τοῖς ἐπειτα εἶη κακίας ἐκάστων ἀνάπτος, ἔστω ῥε τὸς
 μὲν εἰς τὸ γὰρ, τὸς δὲ εἰς τὸ σελήνῳ, τὸς δὲ εἰς τὰ ἄλλα ἔργα-
 να χρόνου. ὁ δὲ μὲν τὸν ἀπὸ τοῖς νέοις παρέδωκε τοῖς σώ-
 ματα πλάθειν διηγεῖται, τὸ, τε ἐπιλοῦσθαι ὅσον ὅτι ψυχῆς αἰ-
 σθητικῆς δὲ πρὸς τὴν φύλακίαν, τὸ πρῶτον, καὶ πρῶτα ὅσα ἀκέραια
 ἐκείνοις ἀφ' ἑαυτῶν ἀρχὴν καὶ κατὰ φύσιν ὅτι καλλι-
 σα καὶ αἰεὶ τὸ διηγεῖται ἀφ' ἑαυτῶν ζῴων, ὅτι μὴ κακῶν αὐτῶν
 αὐτῶν γίνονται αἰεὶ. ὁ γὰρ τοῖς τὸ μὲν, ἵνα τοῖς ἐπειτα εἶη
 κακίας ἀνάπτος ἐκάστων, σαφέστατον αἰεὶ σημαίνει τῆς εἰ-
 μὲν κατὰ φύσιν. ἢ δὲ τῶν νέων θεῶν τὰς καὶ δημιουργία πᾶσι δὲ
 τῶν πρὸς τὴν φύλακίαν δηλοῖ καὶ πᾶσι καὶ ῥιθίμη παρεφάπτεσθαι εἰ-
 κεν, εἴ γε δὲ τούτου χάριν ἢ νομοθεσία, ἵνα τῆς ἐπειτα εἶη κα-
 κίας ἐκάστων ἀνάπτος. θεὸς δὲ κακίας ἀμειρος, οὐτε νόμον, ἔ-
 τε εἰς μὲν κατὰ φύσιν ἐπιδοῖται αἰ, ἀλλὰ τῆ πρὸς τὴν φύλακίαν
 σάντος σιμωπεσιμῶν ἐκάστων αὐτῶν πρὸς τὴν φύλακίαν τὰ αὐτῶν.

ταυτα δε αληθη και ερισκοντα τω Πλατωνι, φημερ μοι δοκει μρ τυερα ειναι, τα παρ ες το νομοθετου εν τοις νομοις ουτω λεγόμενα εστι, τοδ τι ποτε τις ανθρωπων φύσει ικανος τεία μοίρα γνησεί, οδ αλαβείν διωατος είν, νόμον οδ εν αν δέοιτο αυτη ερζόντων. επισημης γδ, ουτε νόμον, ετε παεις οδ ενμία κρείπων, οδ εν τείμς βετιν οδ ενός αυτη κρον οδ εν δούλον, αλλά πόρτα άρχοντα είναι, εδν οδ αλη ηνός ελδ τερός τε οντως η κτ φύσιν. εχάμρ ούω πα παρ ες τδ Πλάτωνος ταυτη τη παρημία λαμβάτω. τειπής γδ ε σης της παρηνοίας, η μρ, ατε γνησασα πτω εμρμρδύλω, εθπον πνά αυτω παελαμβάει, η δε συληνηθείσα τη εί μρμρδύλω, πόρτως αυτη συμπαελαμβάεται η δε ως υτε ρον πτω εμρμρδύλω γναμρδύλω, κτ τα αυτα δ η έμπαε εχε ται οδ αυτης, κατ και ο εφ ημιν και η τύχη είρηται. οίς γρ αν συλλάβηται η της ούσίας τδ δαμονίου διώαμς, ως φησι Σωκράτης, μονονουχι θεσμόν πνα και τειοδτον Α δραφείας διεζιών παρ ες τον καπύω, ουτοι είναν αν και συ η δησαι. ταχύ γδ οδ παρ ερζήμα επιδιδόσιν. οδ κοινω εν τού τω, ο μρ συλαμβάειν πσι ο δαμονιον, κατ πτω τειπύ παρηνοίαν αιατερον ο δε ταχύ οδ παρ ερζήμα επιδιδόσιν, καθ είμρμρδύλω. ο δε οδ εν οδ εν αδηλον, ως αυτο ποδ το εί μρμρδύλω πς βετιν. τάχα δ αν ουτω πολυ πιθανώτερον δο ξειεν και πτω δδύτερον παρηνοίαν οδ της είμρμρδύλης πεελέχασα, η πόρτα απλως τα γνόμρνα. είνε και η καί ουσίαν είμρμρδύλω ορθως ημιν εις τα τρεις μοίρας διανε μηται, και ο της αλύσεως λόγος τας παε ουεανόν παε δοις τοίς εζ αποθέσεως διαβαίνουσι συγκαταλέγει. άλλά παε μρ τούτων οδ εν έγωγε οδ εν πλέον διενεραείλω παρ ες τρον εζ αποθέσεως λεγόμενα, η ως μάλλον ου εί μρμρδύλω παρκαπαρχοντος αυτης της είμρμρδύλης είμρμρδύλω. ο μρ ούω ημέτερος λόγος, οδ εν κεφαλαίων ειπείν, τοιοδτός πς δν είν. ο δε τούτων εναιπίος ου μόνον εν είμρμρδύλω, αλλά και καθ είμρμρδύλω πόρτα ήεται. πόρτα δε τατέρω στωά δει τα δε τα ετέρα στωφδα, δ ηδεν οπ και γάτερον. κτ μρ ούω τονδε τον λόγον οδ ενδεχόμενον είρηται, και τότε εφ ημιν δδύτερον και τείτον, η τε τύχη και ο αυτόματον, και οσα καθ αυτα. έπαμος δε και φόρος, και τα τούτων συληνη, τίπαρτω. πέμωπον δε και οδ εν πασιν, δι και θεων και θερα πεια λεγέστω. ερζοί δε και θερίζοντες λόγοι, και ο πα ρε πτω είμρμρδύλω ονομαζόμενος, σοφίσματα ως αλη θως κατ τοδτον τον λόγον τυγχάει οντα. κατ ο τον εναι πίον, μάλισα μρ και παρ ες τρον είναι δδζειεν, ο μηδεν αιαι πίως γίγνασθαι, αλλά κατ παρηνοίωμρδύλω αιπίας δδύτε ρον δε, ο φύσει διοικείσθαι τονδε τον κόσμον, σύμπνω και συμπαθη αυτον αυτα οντα. τείτον δε, τα παρ ες τείπις μρ τυερα μάλλον εοικεν είναι. μρμρδύλω και απασιν ανθρω ποις διδδχιμος ως αληθως θεω παρ ερζουσα. η οτ σφών παρ ες τα συμβάγοντα διαρέσεις, ως πόρτα κτ μοίρα γνόμρνα δδύτερα. τείτον δε ο πολυδρύλλητον ποδτο, οπ πόρ αζίωμα, η αληθές βετιν, η ψαδές. τούτων γμρμρ οδ εν ποσούτον εμρμρδύλω, ίνα ως οδ εν βραχύ τα της είμρ μρδύλης. αζρη διεραδνήσασθαι, κατ πτω ακριβη βάσανον εκ τερου τδ εν λόγον, τα δε καθ εκασα τούτων εσαυθίς μέπ μρ. λείπει.

A Hæc autem vera, & Platoni placencia, manifeste id testari videntur mihi, quod in Legibus autor legum sic dicit: Quod si quis homo ingenio his sufficiat, diuino natus fato, nihil illi opus fuerit legibus quibus pareat. Nulla enim legum constitutio scientiæ eius præstat: neque fas est vlli parere aut subditum esse eum, sed omnibus præesse ac imperare debet, qui vere liber est natura. Atque ego proinde Platonis sententiam hac imagine cõplector. Cum triplex sit prouidentia: vna quidem quippe quæ fatum genuerit, quodammodo illud complectitur. Ea quæ vna cum fato est genita, omnino in illa vna cum fato continetur. reliqua, utpote post fatum genita, ab illo comprehenditur. sicut & de eo quod in nostra potestate est, & de fortuna dictum fuit. Quorum enim consuetudinem genius suscipit, iisque opem fert, ij (vt ad Socratem loquitur Theages, tantum non hinc quoque sanctionem quandam Adraftec proponens) sunt quos etiam tu sentis: ii celeriter proficiunt. Quibus in verbis quod ait quosdam diuinitus adiuuari: id vtique tertiæ prouidentia adscribendum est. atque id ipsum velle incrementum fato debetur. neque obsecurum est quin hoc totum sit aliquod fatum. Ac fortasse multo probabilius videbitur, etiam secundam prouidentiam à fato contineri, atque adeo omnia, quæ fiunt: siquidem recte à nobis fatum quod substantia definitur, in tres diuisum fuit partes: & illa catenæ fabula, cœlestes orbium circuitiones eum iis recenset, quæ conditione quadam eueniunt. Verum de his quidem ego nolim vehementius contendere, prius cum conditione dicta, aut quod magis cum fato, præcedente fatali fati decreto. Nostra ergo ratio, vt in summa dicam, talis fere est. Qui autem contra nos sentiunt, non tantum in fato includit omnia, sed & fato fieri omnia affirmat. Alteri autem consonant omnia: & quæ vni, satis constat etiam alteri consentire. Ac secundum hanc rationem dictum est quid sit contingens, quid in nostra potestate, secundum atque tertium: tum quid fortuna, casus, & alia quæ ab iis pendent. quarto loco dictum est de laudibus, vituperationibus, & quæ his sunt cognata, quinto loco ponamus vota ad deos, eorumque cultum. Nam istæ argutiunculæ, quæ Ignaua oratio, & Metens, & is qui de Fato appellatur: reuera fallaces sunt conclusiunculæ è disputatione de fato tractæ. Ex opinione contraria, id maxime primoq; videbitur sequi, nihil fieri sine causa, omnia causis antegressis. Deinde, à natura hunc mundum gubernari, conspirantem secum, mutisque obnoxium affectionibus. Tertio loco, videbuntur iis quædam fauere testimonia. diuinationem puta, quæ vt vere à Deo profecta in summo est apud homines honore. tum sapientium ad quasuis res accidentes æquanimitas. tanquam si omnia fato eueniant secunda. Tertium est peruulgatum illud, Omne enunciatum aut verum esse, aut falsum. Atque horum hæctenus mentionem fecimus, vt summa breuitate quæ de fato * quæ oportet perscrutari, & vtriusque disputationis rationes subtilissima statera perpendere. Iam nunc ad singularia exequenda veniendum est nobis * * * *

P
corum
autem
obvius
artificu
dam co
tes ope
non ob
vel mal
nibus ig
mam re
rum pu
quam n
magis c
tiat in e
munia:
gulas re
in peric
horum
istima
mones
onis gr
rer: nifi
amplius
sane, Ar
tanto stu
bito (vt a
venire. n
que suppe
mus: si re
tam æqu
mihi anti
quo Bero
difficiles
vestrum
tes sic app
audire tan
enim bre
habitas ei
stos. & qui
tibus, & n
thedes T
nonis F. h
sunt soda
& auditio
tas. Sed qu
sumemus
uimus qu
reditum.
bidæ Spa
ca Theba
ret, alios